

AN DIVROAD

Pez-c'hoari en eun Arvest

**Savet e kemraeg gant D. T. DAVIES
ha troet e brezoneg
gant GERAINT DYFNALLT OWEN
ha Y. V. PERROT**

**Embannet ha perc'hennet gant FEIZ HA BREIZ
ha moulet gant
Mouladurioù THOMAS -- GWENGAMP**

1934

AN DIVROAD

PEZ-CHOARI EN EUN ARVEST

C'HOARIERIEN

AN OZAC'H,
AR WREG,
EUN DIVROAD,
SENTOU, *ar pastor-denved.*

An traou a dremen e kegin eun tiegez bihan, e Roc'h-Trewezel; a-gleiz ema an oaled hag e kichen ez eus eun daol vras; eun daol all, bihanoc'h, a zo en tu dehou harp er voger; diou zor a zo war ar gegin : unan a-gleiz hag eben e traon al leurenn.

AR WREG. — Sentou a zo diwezat o tont d'ar gêr, er pardaez-man, a gav d'in?

AN OZAC'H. — Ya! poan en deus gand an denved breman!

AR WREG. — N'eo ket krenv a-walc'h ken, a gav d'it, evit mont er maez, dindan peb amzer ?

AN OZAC'H. — O! nann! met, petra fell d'it gand an denved-se eo e kar beza. (*Selaou a ra*). Me gred ema o tizrei, pelloc'h!

AR WREG. — Unan bennak a zo gantan 'm eus aoun, rak trouz diou gazeg a glevan.

AN OZAC'H (*o selaou adarre*) — Ha me ivez ; ya, peb a gazeg a zo ganto.

AR WREG. — A-zav e chomont dirag an ti.

AN OZAC'H (*a zav hag a ya etrezeg an nor*). — Daoust ha piou a vije gantan? (*Digeri a ra an nor*).

AR WREG. — Piou a zo aze?

AN OZAC'H (*o sellet er maez*). — Den ebet !

AR WREG. — Asa! n'emaout ket mat; klevet ez peus trouz ar c'hezeg?

AN OZAC'H. — Ya! ya! ha te ez peus ivez.

AR WREG. — Sur a-walc'h ; trouz kezg o tostaat ouz an ti.

AN OZAC'H. — Mat, n'eus den bet aman ken, breman!

AR WREG. — Den ebet?

AN OZAC'H. — Na den ebet, na loen ebet hag ar vorrenn a zo teo war ar menez.

(*Serra a ra an nor hag e tistro da gaout an tan*).

AR WREG. — Ar paour kaez koz-se a zo eur spered debret; n'eo ket henve. ouz an dud ail ; abaoe eun nebeud miziou a zo, dreist-holl, e teu da veza sebezus; gwelloc'h e vije bet d'eomp....

AN OZAC'H. — Nann! nann! n'es ket da gomz evelse; n'en deus ket peil da veva ken ganeomp, ar paour kaez Sentou; me 'gred, her c'havin maro, war unan pe unan eus an tosennou a zo dre aze, hep dale.

AR WREG. — Lakât a ra dies va fenn; te a roc'h, evel eur broc'h, ha ne gleves netra, met, evidoun-me em eus bet eun nozvez wenn, adarre, en noz tremen.

AN OZAC'H. — Outan e-unan eo e komze?

AR WREG. — Ya! hag eur bern enkreuz a oa warnan.

AN OZAC'H. — Petra 'lavare dec'h da noz?

AR WREG. — O komz outi, edo, evel ma vez atao :
« Ya! ya! kêzez, emezan; klevt a ran ;bez dinec'h; mont
a rin di; ya! ya! mont a rin va unan d'hen diambroug.

AN OZAC'H. — Ar paourkêz Sentou! an dra-ze a zo ouz
e nec'hi!

AR WREG. — Hag e kav d'it e c'hell he c'hlevet?

AN OZAC'H. — Penaos he c'hlevfe p'eman en he bez
ouspenn hanter kant vloaz a zo?

AR WREG. — N'ouzon ket, met, biskoaz n'em eus kle-
vet en divije eun den karet eur plac'h yaouank kement
hag hen hag ar garantez vras en devoa eviti eo hel laka
da glevet ar pezh a lavar d'ezan eus ar bed-all.

AN OZAC'H (*têr*). — Neuze ne dle ket beza hir an hent
etre ar bed all hag ar bed-man p'eo gwir her c'hlev o komz
outan, d'an nec'h, aze, en e gambr.

AR WREG. — Ar bed-all a dle beza tost d'eun den mat,
evel Sentou. (*eun tamm bervet*). Selaou! setu trouz ar
c'hezeg adarre!

AN OZAC'H (*o selaou*). — Ya! henvel eo ouz an trouz
a oa bremaik.

AR WREG. — Daou loen a zo ivez.

AN OZAC'H. — Hag unan anezo eo kazeg vihan Sentou.
(*Sevel a ra*).

AR WREG (*strafuilhet*). — Gortoz eur pennad (*Kregi
a ra en e vrec'h*). N'es ket da zigeri an nor.

AN OZAC'H . . Perak (*oc'h en em zispega diouti*).
ne zigorfen ket an nor? Chom a reont a-zav dirag an ti.

(*An ozac'h a zigor an nor hag a zell er mêz; gwelet
a reer an divroad o tostaat hag o chom war an treu-
jou*).

AN DIVROAD. — Pardonit d'in, tud vat, ma teuan
d'an eur-man 'n noz d'ho tirenka; en em goll em eus
graet er menez ken teo ha ma 'z eo ar vorenn; anez ho
pastor koz n'ouzon ket petra e vijen bet deuet da veza.

AN OZAC'H. — Deuit en ti, Aotrou, heb aoun ebet!

AN DIVROAD. — Bennoz Doue d'eoc'h!

AR WREG. — Tennit ho mantell vras; m'oarvat eo treuzet ho tilhad; eur vorenn deo ha yen a zo er pardaez-man; brao eo bet d'eoc'h c'hoaz p'ho peus gellet kaout unan d'hoc'h hentcha.

(*Ar wreg her sikour da denna e vantell*).

AN DIVROAD. — Ho trugarekaat a ran, Itron; eun den souezus eo ho mesaer aze; kollet mat e oan etre Penn-ar-Waziou ha Rest-ar-C'haro; c'hoant am oa da vont da Blounaour ha setu ma kouezas warnon e kreiz ar vorenn : « Deuit d'am heul », emezan, ha ne lavare ger all ebet d'in, kaer em oa ober goulennou outan.

AN OZAC'H (*o vouc'hoarzin*). — N'eo ket souez, rak ne glev netra !

AN DIVROAD. — Bouzar eo ?

AN OZAC'H. — O! ya 'ta! Bouzar-glez.

AR WREG. — Met, ma wel ho penn e kompreno ar pezh a lavaroc'h; lenn a ra ar geriou, dre m'o gwel o koueza eus ar c'henou.

AN OZAC'H (*o lakat eur gador d'ezan e kichen antan*). — Tostaït hag azezit aman.

AN DIVROAD (*oc'h azeza*). — Bennoz Doue d'eoc'h, met n'oun ket evit gouzout mat a-walc'h e pelec'h emañ; n'emaoun ket pell, m'oarvat, diouz Plounaour ?

AN OZAC'H. — O! eo, aotrou, eur pennadig brao emañ c'hoaz ha ken tost emañ zoken da Gomanna eget da Blounaour.

AN DIVROAD (*souezet*). — Komanna!

AN OZAC'H. — Ya! ya!

AN DIVROAD. — Hag ar geriadenn-man pe hano a roer d'ezi !

AN OZAC'H. — Roc'h-Trewezal.

AN DIVROAD. — Roc'h-Tre..

(*N'eo ket gouest da gomz ken ; en em harpa a ra war ar gador, evel ma vije o vont da goll e anaoudegez ; an ozac'h a red d'e gaout.*)

AR WREG (*bernet*). — Petra 'zo ?

AN OZAC'H. — Tap d'in eur bannac'hig hini krenv.
(*Ar vaouez a gerc'h eur voutailhad gognac hag a ziskarg eur banne er werenn hag her ro d'he gwaz*).

AR WREG. — Skoet eo bet!

AN OZAC'H. — Nann! nann! ar yenienn hag al leiz-
amzer eo o deus e zinerzet (*D'an divroad*). Kemerit eur
banneig eus an dra-man. (*Lakat a ra ar werenn en e*
c'henou). Eul lonkadennig all c'hoaz hag emaoch barrek.

(*An divroad a ev eur banne all, a deu buhez en-
nan hag a en em laka en e goazez.*)

AN DIVROAD. — Keuz am eus da veza deuet d'ho ti-
renka, evel m'her gran.

AN OZAC'H. — Mat ho peus graet dont ha brao eo bet
d'eoc'h p'eo en em gavet Sentou goz warnoc'h. Peadra da
dapa ho maro ho poa o chom da loja dre aze, er menez,
d'an oad ho peus.

AR WREG. — Krenfoc'hik ec'h en em gavit breman?

AN DIVROAD. — O! ya! kals krenfoc'h.

AN OZAC'H. — Da belec'h edoc'h o vont p'ho peus
kollet hoc'h hent?

AN DIVROAD. — Oc'h ober eur bale dre ar menez
edon ha tapet oun bet gand an noz.

A RWREG. — E gwir?

AN OZAC'H. — N'ho peus ket a zoare da veza ginidik
diwardro aman?

AN DIVROAD. — Nann! me a zo ginidik eus a Geraez.

AR WREG (*o vousec'hoarzin*). — Eur c'hernevad oc'h
neuze; ne vije ket lavaret; komz a rit brezoneg eveldomp.

AN DIVROAD. — Marteze a-walc'h! Studia a ran kals
ar brezoneg.

AR WREG. — Anaout a rit mat Menez Are?

AN DIVROAD. — N'oun ket bet gwall alies dre aman.

AN OZAC'H. — Kaout a rae d'in hen anavezec'h, rak
bremaik ho peus komzet eus Penn-ar-Waziou ha Rest-
ar-C'haro.

AN DIVROAD. — Studia a ran istor an amzer goz ha lennet em eus kals traou diwarbenn ar vro-man. O tont eus a Lambaol e oan p'oun en em gollet.

AR WREG. — N'oun ket bet eno biskoaz.

AN OZAC'H. — Lambaol hag ar parrezioù diwardro eo bro an ilizou kaer; n'oc'h ket bet er Releg?

AN DIVROAD. — Nann! warc'hoaz ez in di.

AN OZAC'H. — Hag e menez Mikael?

AN DIVROAD. — Pignet oun bet warnan; yeun-Elle a weler brao ac'hano.

AN OZAC'H. — Istorioù koz a zo diwarbenn ar yeun-se hag e karit klevet istor an traou koz?

AN DIVROAD. — Ya! ya! istorioù, sonioù, gwerzioù ha kontadennoù an amzer wechall, an traou-ze holl a garan kals.

AN OZAC'H. — Klevet ho peus hano eus a Roc'h Trewezel.

AN DIVROAD. — Nann! ne gav ket d'in; marteze a-walc'h, koulskoude.

(An ozac'h a zav hag a ya da gerc'hat « Buhez ar Zent », en eur c'horn).

AR WREG. — O vont da zebri koan e oamp pa 'z oc'h digouezet; n'hon eus nemed eur banne soubenn al laez hag eun tamm bara hag amann; met, mar kirit, e vezo graet eur vi poaz kalet bennak d'eoc'h!

(An ozac'h a zistro gant Buhez ar Zent; Sentou a en em gav ivez hag a dosta ouz an daol vihan, en tu dehou, heb ober van ouz den.)

AN DIVROAD. — Nann, bennoz Doue d'eoc'h!

AN OZAC'H. — Eun tamm kig moc'h ho pezo? kig salet er gêr.

AN DIVROAD. — Nann, n'em eus ket eur begad naoun; eur banne the ha netra ken a yelo ganen, da domma d'in.

AR WREG. — Eur skudellad laez tomm ho pezo; war an tan ema ha bero eo.

AN DIVROAD. — Mat, mar d'eo prest, e kemerin eur banne laez tomm kentoc'h eged eur banne the.

(*An ozac'h a zigor « Buhez ar Zent » hag a denn eur werz koz anezan*).

AN OZAC'H. — O komz e oan d'eoc'h bremaik, eus merc'h yaouank Roc'h Trewezel.

N'ho peus ket lennet ar werz-se?
(*Rei a ra d'ezan ar werz*).

AN DIVROAD (*o sellet hag o lenn*). — Gwerz maro skrijus merc'h yaouank Roc'h Trewezel; nann; me 'gav d'in beza klevet eur stlabez hano bennak eus an dra-ze, evelato!

AN OZAC'H. — Sur a-walc'h! breman ez eus eun daou ugent vloaz bennak hounnez a oa unan eus ar gwerziou anavezet gwella ha kanet ar muia eus an eil penn d'egile da Vreiz-Izel : Gwerz maro skrijus merc'h yaouank Roc'h Trewezel, met ne oa ket eur foar etre Karaez ha Landerne ha ne vije ket klevet kana enni ar werz-se.

SENTOU (*o sellet uhelloc'h egetan*). — Ya ! ya ! paour kêzez ! evelse eo ! ya ! ya ! klevet a ran.

(*An ozac'h hag ar wreg a zell an eil ouz egile, strafuilhet*).

AN DIVROAD (*bervet*). — Petra en deus lavaret?

AN OZAC'H. — N'it ket da ober eur van ouz e glevet; hennez a gomz, evelse, outan e-unan, meur a wech.

AR WREG (*tentral he fenn*). — Ar wech kenta eo d'in d'e glevet, evelse, er gegin dirazomp.

AN OZAC'H. — Gwir eo ! Peurlies a ne gomz outan e-unan nemet pa vez en em dennet en e gampr.

AR WREG. — Tostaït ouz an daol, mar plij.

AN DIVROAD. — Bennoz Doue d'eoc'h !

(*Ar wreg a zigas eur skudellad laez hag hel laka dirak Sentou; evid e lakât da deurel evez e taol he dourn war e skoaz hag e sell outan a-ban*).

AR WREG. — Pebez chans p'ho peus gellet kaout an Aotrou dianket-man er Yeun.

SENTOU. — Chans! (*en eur heja e benn*). Evelse e tlee an traou en em gaout.

AN DIVROAD. — Petra lavar?

AR WREG. — Lavaret a ra e tlee an traou en em gaout evelse.

AN OZAC'H (*d'e wreg*). — Lez hennez ar paourkêz koz-se en habaskder. (*D'an divroad*). Kollet en deus e nerz, eun nebeud bloaveziou a zo ha fallo'h falla ez a bemdez. Lavaret a raec'h bremaik e karec'h klevet an istoriou koz, mat, me a zo sur, n'ho peus ket klevet biskoaz eun istor par da hini maro merc'h ar gêr-man hag ar pez a zo diskleriet er werz koz n'eo netra c'hoaz e-skoaz ar pez a zo tremenet abaoe. Hanter kant vloaz bennak a zo abaoe m'eo bet lazec'h ar plac'h yaouank-se.

AR WREG. — Yann, an Aotrou, marteze, n'en deus c'hoant ebet da glevet hano eus eun hevelep darvoud.

AN DIVROAD. — Eo! eo! karout a rafen her c'hlevet.

AN OZAC'H. — Bez' e oa daou baotr yaouank hag a gare kals va moereb, eur c'hoar d'am zad; eur plac'h yaouank eus ar re goanta e oa, war am eus klevet, ugent vloaz bennak d'ez.

AR WREG. — Kemerit eun dra bennak.

AN OZAC'H. — Ya! ya! Kemerit eun tamm bara hag amann.

AN DIVROAD. — Nann! nann! bennoz Doue d'eoc'h.

AN OZAC'H. — Unan anezo oa Tanguy Derrien, mab ozac'h ar Pont-Kled, eun tiegez hag a zo aze, en tu all d'an draonienn ha Sentou, mevel bras ar Roc'h, aman, mevel va zad koz, oa egile.

AR WREG. — Ha Sentou eo en devoa gounezet he e'halon.

AN OZAC'H. — Gortoz; te a ya re vuan; ro amzer d'in da gonta an istor, war he hed; ya! ya! re wir eo, karet a rae ar mevel ac'han; Tanguy a glaskas he gounit, met ouz Sentou eo e oa troet.

SENTOU. — Ya! ya! kêzez, dres, evel ma 'z peus lavaret d'in.

(*An divroad a zell ouz Sentou*).

AN DIVROAD. — Ouz piou e komz?

AR WREG. — Outi.

AN DIVROAD. — Piou hi?

AN OZAC'H. — Bremaik e weloc'h.

AR WREG. — N'ho peus ket tanvet c'hoaz ho laez; marteze n'her c'havit ket mat.

AN DIVROAD. — (*oc'h ober an neuz da zebri*).
N'hell ket beza gwelloc'h. Bennoz Doue d'eoc'h.

AN OZAC'H. — Ha neuze Tanguy, pa n'oa ket evit he gounit, dre gaer, hel lazas, eur zulvez da noz.

AN DIVROAD. — Hel lazas!

AN OZAC'H. — Ya! e tal an oaled-se m'emaoc'h azezet warni.

SENTOU. — An neb a zo o c'hortoz a gav hir an amzer; gwir a-walc'h e oa ar pez a lavares; re wir.

AR WREG. — Petra c'hoarvez gantan, er pardaez-man?

AN DIVROAD. — Klevet a ra ar pez a livirit?

AN OZAC'H. — Ne glev ket eur ger; bouzar-glez eo, a lavaran d'oc'h, ker bouzar hag ar re varo; an oaled neuze n'oa ket henvel a-walc'h ouz breman; eun oaled a c'hiz koz a oa, met p'oun dimezet, — gouzout a rit ervat penaos eo troet ar merc'hed yaouank breman, — eo bet red d'in lakat kempenn an oaled diouz ar c'hiz a-vreman; va zad koz a rankas teurel, er maez eus an ti, maen bras an oaled : roudou ar gwad a jome anat warnan, kaer a oa e walc'hi.

(*An divroad a dro kein d'e voued, evel ma vije o vont da gaout eur fallaenn all c'hodz*).

AR WREG. — N'es ket da gomz eus an dra-ze ken.

AN OZAC'H (*o sevel*). — O! sellit! goulenn a ran pardon ouzoc'h; ne ouien ket e oa ken tener-ze ho kalon...

AN DIVROAD (*o trei ouz an daou-man*). — N'eo ket an istor-se eo am laka da gaout eur fallaenn; evel m'ho peus gwelet, re goz oun deuet da veza breman, evit bale dre hentchou ker skuizus ha re ar menez.

AR WREG. — Ne garfen ket ho tieza, Aotrou, met, gwelet a ran, n'ho peus debret tamm; eun tamm bara zegal am eus aze, en arc'h : bez 'ho pezo?

AN DIVROAD. — Nann! bennoz Doue; ar bara hag aman-man a gavan mat, mat!

SENTOU. — Ya! ya! Mat eo! graet e vezo evelse; bez dinec'h; ya! ya! graet e vezo an traou evel ma 'z peus lavaret.

AN DIVROAD. — Souezus eo! n'eo ket 'ta; ha ne glev netra?

AR WREG. — Netra 'n holl.

AN OZAC'H. — Marteze e vefe gwell d'in tevel.

AN DIVROAD. — Nann! nann! kendalc'hit gant hoc'h istor, mar plij!

AN OZAC'H. — Tanguy en deus gellet tec'hel eus ar Vro ha Sentou a zo bet o redek ar bed war e lerc'h.

AR WREG. — Her c'hasket en deus e pep lec'h!

AN OZAC'H. — Ya! Sentou en deus graet tro ar bed epad ugent vloaz o klask en em venji.

AN DIVROAD. — Ha n'eo ket deuet a-benn d'hen ober.

AN OZAC'H. — Nann. Dizroet eo d'ar gêr, gwenn e vleo, evel an erc'h, hen, eun den a zaou vloaz ha daou ugent hag hini, dre aman, n'hen anaveze ken.

AN DIVROAD. — Ha petra a en em gavas gantan goudeze?

AR WREG. — Setu hen aze; hen eo en deus ho tigaset aman, er pardaez-man.

AN DIVROAD. — (*bervet*). — Hen?

SENTOU. — Ya! kêzez! an hini a c'hortoz a gav hir an amzer; met tost eo ar fin en taol-man.

AN DIVROAD. — Ar paourkêz paotr! Komz a ra ganti breman.

AR WREG. — Ya!

AN OZAC'H. — Biskoaz n'em eus e welet ker bervet hag hizio. (*Sevel a ra hag e tosta outan*) Petra a zo en em gavet ganez, er pardaez-man, Sentou?

SENTOU. — Netra, mestr!

AN OZAC'H. — Klanv out?

SENTOU. — Nann! Laouen oun er pardaez-man ha yac'h mat, met, Aotrou Divroad, (*trei a ra warzu an divroad*) pardonit d'in; ne oan ket o klask ho tieza.

(*An divroad a zav e zourn hag a hej e benn da ziskouez n'eo ket diezet; an ozac'h a zistro d'e blas*).

AN DIVROAD. — Hag eo chomet aman abaoe.

AR WREG. — Ya! tregont vloaz a zo eman ganeomp; e galon, aes eo d'eoc'h gouzout, a oa aman.

AN OZAC'H. — Ya! goude beza graet tro ar bed eo distroet aman, da di va zad da ober ar pastor denved; doare en devoa da veza kollet e benn.

AR WREG. — Ha ne c'hortoze nemed eun dra.

AN DIVROAD. — Petra?

AN OZAC'H. — Ma teuje Tanguy, en dro, eun deiz bennak.

AN DIVROAD. — Hag eo dizroet?

An OZAC'H. — Ya! ya! Pegeit a c'hell beza aboe? (*O trei ouz e wreg*) Daouzek vloaz, n'eo ket 'ta?

AR WREG. — Ya! ya!

AN OZAC'H. — Kavet eo bet aze, eur veurevez, skournet e gorf outan, e kichen an ti.

AN DIVROAD. — Piou en deus e anavezet?

AN OZAC'H. — Thomas, e vreur; Thomas n'oa ket maro c'hoaz neuze ha ne oa nemed eun den pe zaou ken o kaout sonj eus Tanguy.

AR WREG. . . N'eo ket souez, keit all a oa aboe ma oa divroet.

AN OZAC'H. — Ya! ya! hag an darn vrasa ac'hanomp o devoa hen ankounac'haet; sebeliet eo bet, didrous a-walc'h, e bered koz ar barrez.

AR WREG. — Ne zebrit ket eur c'hrinsenn? Ma kirit e krazin eun tamm bara d'eoc'h?

AN DIVROAD. — Nann! nann! Bennoz Doue d'eoc'h; ar bara-man a zo mat a-walc'h, evel m'eman.

AN OZAC'H. — Eur werennad chistr ho pezo?

AN DIVROAD. — Nann! Bennoz Doue; ne evan ket a evachou krenv, met fenoz, pa n'emaon ket war va zu e kemerfen, eur veradenn gognac all, c'hoaz, mar plij.

AN OZAC'H. — O! dioc'htu!
(*An ozac'h a ziskarg hag an divroad a ev*).

SENTOU. — Nann! nann! paourkêzez, n'es ket d'am meuli; te eo an hini a dle beza trugarekaet ha n'eo ket me eo!

AN DIVROAD. — Paourkêz den! Hag e oad sur eo Tanguy, an den a oa bet kavet skournet e gorf, e tal an ti?

AR WREG. — Ya! ya! an holl, nemet Sentou a grede e oa hennez Tanguy.

AN DIVROAD. — Ha ne gred ket atao?

AN OZAC'H. — Nann! C'hoantaet en devoa e we'et; hennez n'eo ket Tanguy eo, emezan; hennez n'eo ket Tanguy eo!

AN DIVROAD. — Hag ema bemdez, abaoe, ouz e c'hortoz?

AR WREG. — Bemdez!

AN OZAC'H. — Bemdez! ar paourkêz! an dra-ze, d'am meno, eo en deus e laket da veva betek vreman.

AN DIVROAD. — C'hoant beva en devoa evit gellout en em venji!

AN OZAC'H. — Nann! ne gav ket d'in e vefe ken en e galon an ioul d'en em venji; gand ar bloaveziou o tremen en deus kallet e gounnar ha breman eo kals didrou-soc'h ha plenoc'h e spered eget kentoc'h !

AR WREG. — Me 'gav d'in oc'h bet tost da Gomanna hizio?

AN DIVROAD. — Ya.

AN OZAC'H. — Eno ho peus kemeret hent ar Mandy hag ho peus treuzet eur ster e Pont-Kled, war eur wezenn a zo diskaret warni.

AN DIVROAD. — Ya!

AR WREG. — E Pont-Kled eo ez eo bet ganet Tanguy Derrien.

AN DIVROAD. — E gwir!

AN OZAC'H. — Ha ma vijec'h bet aet da vered Komanna ho pije gwelet eno e vez.

(Klevet a ra eun trouz bennak hag e lavar d'e wreg).

An hini vihan eo a zo o lenva d'an nec'h.

AR WREG *(a zelaou)*. — Gwir eo! Gortozit; mont a rankan da welet petra 'zo.

(Hag e tec'h, diouz an tu kleiz).

AN DIVROAD. — Daoust hag atao ema kerent Tanguy Derrien o chom e Pont-Kled?

AN OZAC'H. — Nann! Maro int holl, an eil goude egile; e vamm a varvas trumm goude an darvoud skrijus, rannet he c'halon gand ar c'hlac'har hag e dad ne jomas ket peñ warlerc'h e vamm. Daou vreur hag eur c'hoar en devoa; maro int ivez o zri. Thomas eo an hini a varvas da ziweza. O! pebez tiad tud reuzeudik.

SENTOU. — Ya! paourkêzez! Klevet mat a ran; bez tost d'in; bez tost d'in.

AN DIVROAD. — Paourkêz Sentou; met, livirit d'in pehini eo ar vourc'h tosta aman.

AN OZAC'H (*souezet*). — Petra? n'emaoc'h ket o sonjal mont kuit ac'han, er pardaez-man, evelato, gand an amzer 'zo?

AN DIVROAD. — Eo! eo! Mont a rankan; ne garfen ket ho tieza!

AN OZAC'H. — Aman, ne ziezit den ebet! eur gwele goulio a zo evidoc'h ha n'ho peus nemet chom ma plij d'eoc'h an digemer a reomp d'eoc'h!

AN DIVROAD. — M'ho trugareka, met c'hoant mont pelloc'h am eus; eun ostaleri bennak a gavin er vourc'h.

AN OZAC'H. — Fellout a ra d'eoc'h a-grenn, eta, mont en hent?

AN DIAVAEZIAD. — Ya! met ho trugarekaat a ran a greiz kalon.

AN OZAC'H. — Ne vezo ket ret d'eoc'h zoken, mar kirit, mont betek ar vourc'h; eun ostaleri vat a zo e traon ar c'hrec'h hag eun hent mat da vont betek enni, ma fell d'eoc'h, a-grenn, da vihana, mont ac'han.

AN DIVROAD. — Ya! ya! n'eus ket da lavaret nann; mont a rankan.

AN OZAC'H. — Evel a geroc'h; Yvon, va mevel bras a 'z ay da ziskouez an hent d'eoc'h.

AN DIVROAD. — Gwella-ze! bennoz Doue d'eoc'h!

SENTOU. — Louzaouet ho peus troad ar gazeg, er pardaez-man, mestr?

AN OZAC'H (*o sevel*). — Sell! nann avat, Sentou ha mall eo hen ober; mont a ran war he zro, dioc'htu.

AN DIVROAD. — Digasit va loen d'in, e tal an nor, da genta, mar plij, ma 'z in en hent.

AN OZAC'H (*O vont warzu an nor*). — O! ne vezin ket pel wardro an henkane ha digas a rin ho kazeg d'eoc'h, aze, bremaik. (*Eun hej-penn a ra etrezek Sentou*). Komzit outan; gouzout a ra komz evel eun den a spered. (*An ozac'h a zigor an nor hag a zell er maez*). Setu aman avat eun dra zouezus ha n'em eus ket gwelet c'hoaz!

AN DIVROAD. — **Petra eo?**

AN OZAC'H. — Ne gav ket d'in beza gwelet biskoaz ar vorenn o sevel d'an eur-man en noz; goude eur vorenn ken tenvall hag an hini a oa bremaik e vez deuet an deiz, pell a vez, a-raok ma sklêra an amzer.

AN DIVROAD. — An Aotrou Doue a zo a-du ganen, er pardaez-man.

AN OZAC'H. — Gwir eo! Sklêr e vezo al lear dizale; ne vezin ket pell.

(Mont a ra ermaez hag e serr an nor; kerkent ha m'eo aet an ozac'h er maez, eus ar gegin, an divroad a gemer e vantell hag her gwisk; Sentou a zav en e zav hag a dosta gouestadik ouz an nor ha goude e tro hag e chom a-ban da zellet ouz an divroad; o daou e chomont a-zav, hep lavaret eur ger, epad eur pennad).

SENTOU. — Dizroet out, pelloc'h, evelato, Tanguy?

AN DIVROAD. — (strafuilhet hag o klask chom en habaskder).

N'ouzoun ket petra ho peus c'hoant da lavaret.

SENTOU (o tont tostoc'h d'ezan). — N'es ket da glask nac'h! Te eo Tanguy Derrien, koulskoude!

AN DIVROAD (o tostaat c'hoaz ouz Sentou). — Fazia a rit, va den mat!

SENTOU. — Fazia? Nann! nann! ne fazian tamm (Diskouez a ra gand e viz penn an divroad). E pelec'h ez peus tapet ar gleizenn a zo war da benn? Picu en deus sanket e ivinou d'it aze?

(An divroad a laka buan e zourn war e helgez hag a ziskouez beza bervet).

SENTOU. — Bez dinec'h, mignon paour; n'es ket da gaout aoun; ne rin droug ebet d'it; azez eur pennad; eur ger bennak a garfen lavaret d'it ha netra ken! (An divroad a azez, gouestad, e kreiz al leurenn dirak Sentou).

SENTOU. — Bet out e Pont-Kled, hizio?

AN DIVROAD (*oc'h ober eur soubla d'e benn*). — Ya!

SENTOU. — Paourkêz paotr; eno n'eus hini ebet ken, eus da dud. Bet out er vered?

AN DIVROAD. — Ya!

SENTOU. — An dud o deus da enterret eno, Tanguy; da hano a zo war eur bez ha mat eo e vefe an traou evelse. Ya! ya! paourkêzez; setu ni hon (*sellet a ra en nec'h*). daou, pelloc'h; (*da Danguy*) He c'hlevet ez peus, Tanguy?

AN DIVROAD (*oc'h heja e benn*). — Nann.

SENTOU. — Sebezus eo, n'eo ket 'ta! Te c'hell klevet an holl ha me ne glevan nemet hi; hi eo an hini a garan, te we!, an hini am c'har, an hini a zo d'in ha d'in hepken. Doare vat az peus, Tanguy! gounezet ez peus arc'hant bras?

AN DIVROAD (*oc'h heja e benn*). — Pinvidik oun.

SENTOU. — N'oun ket souezet; e pelec'h out bet? en Amerik?

AN DIVROAD. — Ya!

SENTOU. — E pelec'h?

AN DIVROAD. — E New-York.

SENTOU. — Ya! eno oun bet ivez, met n'em eus klevet ano ebet ac'hanout; e Montreal out bet ivez?

AN DIVROAD — Ya!

SENTOU. — Eno em eus klevet eun tamm hano ac'hanout, met n'oun ket bet evit koueza warnout; tremenet em eus eno bloaveziou tenval ha poanius; Tanguy, ne oa netra em spered, nemed eun youl, an youl d'en em venji; pedet em eus an Aotrou Doue, meur a gant kwech d'am lakât da goueza warnout; eur wech oun bet, siouaz, en toull tosta d'en em werza, korf hag ene, d'an diaoul evit gellout lakat an dourn warnout; met, n'eo ket evelse eo e tigouezas.

AN DIVROAD. — Doue ra vezo meulet!

SENTOU. — Ya! ya! va mignon, met dleet e vije d'it ivez trugarekaat va muia karet.

AN DIVROAD. — Da vuia karet!

SENTOU. — Ya! ya! epad ar bloaveziou ma reden war da lerc'h e santen e oa unan bennak a vire ouzin da ober eur gwall daol, n'eus fors e pelec'h ez aen; meur a wech, pa vezen harp ennout, e kollen adarre da roudou ha n'oan ket evit gouzout penaos e tigoetze kement-se; ne oan ket evit kompren penaoz e c'hellen fazia war va hent, evel ma raen, met hi eo a oa ouz va c'hentelia, dalc'hmat... kouz hag ouz va lakât da fazia, war va hent, pa veze ret.

AN DIVROAD. — Hi?

SENTOU (*têr*). — Ya! n'eo ket ouzit-te eo e oa troet; ouzin-me eo; me eo a oa he muia karet, e c'helles kredi hag atao ez oun ha ma vijen bet aet d'en em venji warnout, n'em bije ket gellet ken, nag he c'hlevet, nag he gwelet, na dizrei daveti hag e c'hoantae an holl draou-ze. Tapet oun bet gand eun dersienn vras; deuet oun da veza bouzar; dizrei em eus ranket d'ar gêr. Ha te, pe vuhez eo bet da hini?

AN DIVROAD. — Buhez eun den o tec'hel atao hag o klask en em guzat epad eleiz a vloaveziou; en em guzat em eus graet, n'eo ket kement evit tec'het a-raok an archerien, met kentoc'h evit tec'hel diouz lagad an Aotrou Doue.

Gand an amzer an dud a zo deuet hag a zo bet mat evidon; dastumet em eus arc'hant bras met n'eo ket gand arc'hant eo e prener ar peoc'h!

SENTOU. — N'oun ket evit kompren an hanter eus ar pezh a leveres, met, kendalc'h, p'eo gwir hi az klev mat ha Doue ivez!

AN DIVROAD. — Eun nerz ha n'oan ket evid enebi^oouti am douge warzu aman, dreist holl er bloaveziou tremen; c'hoant am oa da welet, eur wech c'hoaz a-raok mervel al lec'h spontus....

SENTOU. — Eun nerz az touge aman? An dra-ze eo az peus lavaret n'eo ket 'ta? Hi eo az touge evelse; he c'hlevet ez peus koulz ha me, daoust ma n'az peus ket gouezet petra lavare; hi eo az kalve.

AN DIVROAD. — Hi?

SENTOU. — Ya! P'oun dizroet aman (*sellet a ra d'an nec'h*).

Ya klevet em eus, va muia karet; goustad, goustad! (*mousc'hoarzin a ra*). E glevet ez peus? — P'oun dizroet aman an youl d'en em venji a oa atao em spered; komz a rae ganen ha ne gomprenen netra. Selaou mat an dra-man ganen breman, rak ez an da gounta d'it eun dra zouezus; seul-vui e klasken he c'hompren ha seul-vui e tec'he diouz va c'halon an youl am oa d'en em venji ha seul-vui her c'homprenen.

AN DIVROAD. — Her c'hompren a res mat breman?

SENTOU. — Mat dreist hag anez lavaret d'it ne vefes ket evit gouzout pehini eo kenta tra am eus komprenet ganti.

AN DIVROAD. — Nann, sur!

SENTOU. — He devoa pardonet d'it.

AN DIVROAD (*trist*). — He devoa pardonet d'in!

SENTOU. — Ya! paourkêz! (*sellet a ra d'an nec'h*). (*d'an divroad*): Klevet ez peus; hel lavaret em eus; Gouzout a res petra am eus komprenet goudeze?

AN DIVROAD. — Eus a belec'h?

SENTOU. — E oa ret d'in pardoni d'it ivez ha setu va buhez, meur a vloaz a zo.... lakât em fenn e oa ret d'in pardoni d'it. Da glasket em eus epad ugent vloaz evit da laza, met ouspenn ugent vloaz am eus tremenet e kreiz ar meneziou-man e kreiz ar glao, an erc'h, ar vorenn hag ar skourn evit kaout an tu da goueza warnout evit da bardoni!

AN DIVROAD (*o sevel*). — Sentou!

SENTOU. — N'es ket da ankounac'haat an dra-man; anez he skoazell, biken ne vijen bet deuet a-benn eus va zaol, met, er pardaez-man e c'hellan lavaret, didroidell, (*astenn a ra e zourn d'an divroad*), Tanguy, eus a greiz va c'halon, ha dirak Doue hor gwel aman, e pardonan d'it (*an divroad a stard e zourn d'ezan*). — Ya! ya! va muia karet! He c'hlevet ez peus, Tanguy?

AN DIVROAD (*oc'h heja e benn*). — Petra he deus lavaret?

SENTOU. — Netra nemet mousc'hoarzin ha gouela gand ar joa.

AN DIVROAD. — N'oun ket evit lavaret ger.... Bennoz.... bennoz... mil bennoz Doue d'eoc'h!

SENTOU. — Nebeud a dra am eus graet; nebeud a dra; hi eo an hini a zo dleet d'it da drugarekaat; gwelet a res, va muia karet; dalc'het em eus d'am ger; pegouls e c'hellin mont? Petra? Klevet ez peus, Tanguy? E c'hellan mont a-raok an deiz.... a-raok an deiz!

AN DIVROAD. — Sentou, Sentou!

SENTOU. — Bez dinec'h, va mignon; arabad eo d'it gouela abalamour d'in; abarz nemeur aman ivez e teuy davedomp (*Starda a ra e zourn d'ezan adarre*). Kenavo ha chans vat d'it!

(*An divroad a glask lavaret eur ger bennak, met kaer en deus n'eo ket evit komz hag e tosta ouz an nor evel unan dall; he digeri a ra hag ec'h en em harp ouz ar voger hag her c'hlever o tenna huana-dennou hir. Sentou a zistro war e gador*).

SENTOU (*o vousec'hoarzin*). — A-raok an deiz! a-raok an deiz!

(*Ar wreg a deu diouz an tu kleiz hag o welet an divroad o vont kuit e red war e lerc'h*).

AR WREG. — Evelato ne 'z eoc'h ket en hent, en doare-ze?

AN DIVROAD (*o klask chom en habaskder*). — Eo! eo! red eo d'in mont.

AR WREG. — Graet em eus ho kwele d'eoc'h!

(*Sentou en deus doare da veza o vont da gousket war e gador*).

AN DIVROAD. — **Ho trugarekaat a ran kals, met red eo d'in mont, n'eus ket da lavaret nann!**

AR WREG. — **Ar vorenn a zo savet.**

AN DIVROAD. — **Ya! ya! savet eo, a drugarez Doue!**

AN OZAC'H (*er maez*). — **Eun nozvez kaer a zo.**

AN DIVROAD. — **Ya! kaer 'ta, eus ar re gaera.**

AN OZAC'H (*e tal an nor*). — **Ne vezoc'h ket pell hag ar mevel bras a yelo ganeoc'h eur pennad.**

AN DIVROAD. — **Ho trugarekaat a ran ho taou evit ho tigemer karantezus.**

AR WREG. — **Red eo ober vad atao pa c'heller.**

AN OZAC'H. — **Ar pezh hon eus graet a zo nebeud a dra.**

AN DIVROAD (*o starda o dourn d'ezo*). — **Noz vat d'eoc'h!**

AN OZAC'H. — **Noz vat.**

AR WREG. — **Kenavo!**

(*An divroad a dec'h; e glevet a raer o tec'hel war e gazeg; an ozac'h hag ar wreg a ya gantan eur pennad betek ma ne vezont ket gwelet ken gand ar zelaouerien*).

AR WREG. — **Deuit d'hor gwelet c'hoaz pa dremenoc'h, dre aman.**

(*An divroad a respont, met ne gomprenet ket ar pezh a lavar; gwelet a raer Sentou o finval war e gador hag o sevel d'ar red*).

SENTOU. — **Ouz va gervel e oas? Petra zo breman? A! ya! va buhez.... Mont a ran...**

(*Hag ez a e kreiz al leurenn*)

Mont a ran... mont....

(*Hag e kouez maro-mik dirak an oaled*).

Scrignac, 18 a viz gouere 1934.

